

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL VILNIAUS MIESTO 2 APYLINKĖS TEISME ATLIKTO RIBOTOS APIMTIES FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2009 m. vasario 27 d. Nr. FA-P-34-1-13
Vilnius

Auditas atliktas, vykdamas
Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento
direktoriaus pavaduotojos Ritos Švedienės
2009-01-21 pavedimą Nr. P-34-1

Auditą atliko valstybinė auditorė
Margarita Mikalauskienė

Auditas pradėtas	2009-01-21
Auditas baigtas	2009-02-27

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	5
1. Dėl teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumo	5
2. Dėl valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo	10
3. Dėl darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo	11
4. Dėl vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis	12
5. Dėl asignavimų pakeitimo	13
6. Rekomendacijos teismui	14

IŽANGA

Lietuvos Respublikos Seimas 2009 m. sausio 20 d. nutarimu Nr. XI-155 „Dėl pavedimo Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti valstybinį auditą“ pavedė Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui skirtų lėšų (darbo užmokesčio fondo) valstybinį auditą Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir administraciniuose teismuose.

Ribotos apimties valstybinį finansinį (teisėtumo) auditą vadovaujantis valstybės kontrolieriaus įsakymu¹ patvirtinta 2009 metų valstybinio audito programa ir Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotojo pavedimu² atliko valstybinė auditorė Margarita Mikalauskienė.

Audito tikslas – įvertinti 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui skirtų lėšų naudojimo teisėtumą.

Audituotas subjektas – Vilniaus miesto 2 apylinkės teismas (toliau – teismas), adresas: Laisvės pr. 79, LT-01502 Vilnius. Identifikavimo kodas – 191443355.

Audituojamu laikotarpiu teismui vadovavo teismo pirmininkė Daiva Kazlauskienė, vyriausiąja finansininke dirbo Jūratė Maniušienė.

Šioje audito ataskaitoje pateikiame tik audito metu atliktus ir nustatytus dalykus, kurie bus susisteminti ir rekomendacijos dėl jų (išskyrus dalykus, kurie taikomi tik šiam teismui) bus pateiktos valstybinio finansinio (teisėtumo) audito, atlikto Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir administraciniuose teismuose, rezultatų apibendrinimo ataskaitoje.

Šio ribotos apimties valstybinio finansinio (teisėtumo) audito metu apsiribojome teismo 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui panaudotų valstybės biudžeto lėšų teisėtumo vertinimu. Nevertinome teismo 2008 metų finansinėje atskaitomybėje ir kitose ataskaitose pateiktų duomenų, neatlikome audito procedūrų jų tikrumui ir teisingumui įvertinti, nes tai nėra šio audito tikslas, todėl nuomonės apie tai nepareiškiamo ir valstybinio audito išvados nepateikiame.

¹ Valstybės kontrolieriaus 2009 m. sausio 21 d. įsakymas Nr. V-12 „Dėl valstybės kontrolieriaus 2009 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. V-8 patvirtintos 2009 metų valstybinio audito programos papildymo“, 1 p.

² Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotojo 2009 m. sausio 21 d. pavedimas Nr. P-34-1.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu buvo vertinamas teismo 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto lėšų naudojimo teisėtumas.

Teismui 2008 metams įstatymu³ buvo skirta 7 217,0 tūkst. Lt (iš jų – 4 956,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) valstybės biudžeto asignavimų programoms vykdyti.

Teisėjų taryba, vadovaudamasi 2007 m. gruodžio 14 d. Teisėjų tarybos nutarimu Nr. 13P-209, kuriuo buvo patvirtinti Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto asignavimai teismams, 2008 m. sausio 15 d. raštu Nr. 36P-6-(7.1.10) nurodė, kad teismui 2008 metų valstybės biudžeto asignavimų sumoje numatyta 308,0 tūkst. Lt (iš jų 235 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 73 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms) tikslinių dalinių asignavimų rengiamam Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymui įgyvendinti ir jų negalima naudoti iki įsigalios šis įstatymas.

Pakeitus asignavimų paskirtį ir suderinus su Lietuvos Respublikos finansų ministerija, 35,1 tūkst. Lt darbo užmokesčiui skirtų asignavimų, buvo perkelta prekių ir paslaugų naudojimui ir sandoriams dėl materialiojo ir nematerialiojo turto bei finansinių įsipareigojimų vykdymui.

Teismas 2008 metais vykdė vieną programą: „Bylų nagrinėjimas“ (kodas 1.2). Šiai programai įgyvendinti teismas iš valstybės biudžeto 2008 metais gavo ir panaudojo 7 216,9 tūkst. Lt asignavimų, iš jų gavo 4 920,9 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 1 507,8 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms skirtų valstybės biudžeto asignavimų, panaudojo 4 827 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 1 514,2 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms (tame tarpe apmokėtas 18,8 tūkst. Lt 2008 m sausio 1 d. buvęs kreditorinis įsiskolinimas socialinio draudimo įmokoms). Nepakeitus asignavimų paskirties ir nesuderinus su Lietuvos Respublikos finansų ministerija, 93,9 tūkst. Lt darbo užmokesčiui skirtos lėšos buvo panaudotos socialinio draudimo įmokų, prekių ir paslaugų ir socialinių išmokų (pašalpų) išlaidoms apmokėti (žr. ataskaitos 5 pastebėjimą).

Teismas 2008 metais faktiškai Teisėjų atlyginimų įstatymo⁴ nuostatoms įgyvendinti (teisėjų atlyginimui padidinti ir vienkartinėms priemokoms) panaudojo 328,1 tūkst. Lt (iš jų 250,5 tūkst. Lt darbo užmokesčiui (įskaitant vienkartinės priemokas) ir 77,6 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms) valstybės biudžeto asignavimų, arba daugiau 20,1 tūkst. Lt nei buvo numatyta minėtame Teisėjų tarybos rašte.

³ Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo 2007 m. gruodžio 6 d. įstatymo Nr. X-1353 3 priedėlis.

⁴ Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, 2008-11-06 Nr. X-1771.

Teismo kreditinis įsiskolinimas už prekes ir paslaugas 2008 m. gruodžio 31 d. buvo 2,3 tūkst. Lt, debetinio įsiskolinimo nebuvo.

Valstybinis auditas atliktas vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais⁵.

Atlikę teismui skirtų valstybės biudžeto asignavimų darbo užmokesčiui vidaus kontrolės aplinkos tyrimą, audito įrodymus darbo užmokesčio panaudojimo teisėtumo vertinimui surinkome atlikę tik savarankiškas audito procedūras teisėjų, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčio srityse.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Dėl teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumo

Lietuvos Respublikos Prezidento dekretu⁶ teisme nustatytas teismo teisėjų skaičius – 31. Teisme 2008 m. gruodžio 31 d. dirbo 29 teisėjai.

Teismas 2008 metais panaudojo 2 074,6 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų teisėjų darbo užmokesčiui ir 642,7 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms, iš jų:

– 1 568,1 tūkst. Lt nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. apskaičiuotam teisėjų darbo užmokesčiui ir 485,8 tūkst. Lt nuo jo apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms (iki Teisėjų atlyginimų įstatymo įsigaliojimo⁷).

– 506,5 tūkst. Lt nuo 2008 m. lapkričio 15 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. apskaičiuotam teisėjų darbo užmokesčiui ir 156,9 tūkst. Lt nuo jo apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms, (iš šių sumų – 168,7 tūkst. Lt teisėjų vienkartinėms priemokoms ir 52,3 tūkst. Lt nuo jų apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms).

1.1. Dėl teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo

Vertindami teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimą, nustatėme, kad nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. teisėjų darbo užmokesčių teismas skaičiavo atsižvelgdamas į teisėjų darbo užmokesčio apskaičiavimą aiškinančius teismų tarybos nutarimus⁸, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės⁹ nutarimais, kurie reglamentuoja

⁵ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 (su vėlesniais pakeitimais).

⁶ Lietuvos Respublikos Prezidento 2004 m. lapkričio 10 d. dekretas Nr. 129 (su vėlesniais pakeitimais).

⁷ Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, 2008-11-06 Nr. X-1771 (įsigaliojo nuo 2008 m. lapkričio 15 d.).

⁸ Teismų tarybos 2003-03-07 nutarimas Nr. 84, 2003-06-06 nutarimas Nr. 113 ir 2004-04-02 nutarimas Nr. 207.

teisėjų tarnybinių atlyginimų koeficientus, tarnybinių atlyginimų priedų už išstarnautą laiką kintamus dydžius.

Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Teismų įstatymo¹⁰ nuostatas teisėjų darbo užmokestis (nuo 2008-11-15 teisėjų atlyginimas) nustatomas įstatymu. Teisėjų darbo apmokėjimas iki 2008 m. lapkričio 14 d. buvo reglamentuojamas Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymu, o nuo 2008 m. lapkričio 15 d. – Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymu.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2001 m. liepos 12 d. nutarimo konstatuojamosios II dalies 1 punkte nurodė, kad minėtais Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais¹¹ nustatytas teisinis reguliavimas nebegalioja nuo Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo įsigaliojimo. Konstitucinis Teismas šiame nutarime konstatavo, kad Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatos dėl teisėjų darbo užmokesčio mažinimo prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsniui, 109 straipsniui, 114 straipsnio 1 daliai ir Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintam teisinės valstybės principui, todėl teisėjų darbo užmokesčio apskaičiavimui netaikomos.

Nuo šio Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimo paskelbimo dienos minėtos Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatos iki 2008 m. lapkričio 14 d. nebuvo nei pakeistos, nei pripažintos netekusiomis galios.

Lietuvos Respublikos Seimas, siekdamas sutvarkyti teisėjų darbo apmokėjimo reglamentavimą, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimus,¹² 2008 m. lapkričio 6 d. priėmė Lietuvos Respublikos valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo pavadinimo, 1, 2, 3, 4, 5, 7 straipsnių ir įstatymo priedėlio pakeitimo įstatymą ir Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymą, kuriais teisėjų darbo apmokėjimo nuostatos nuo 2008 m. lapkričio 15 d. buvo perkeltos į Teisėjų atlyginimų įstatymą.

Kadangi iki 2008 m. lapkričio 14 d. teisėjų darbo užmokesčio dydžio nustatymas nebuvo aiškiai reglamentuotas teisės aktais, negalėjome įvertinti nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. teisėjų darbo užmokesčiui – 1 568,2 tūkst. Lt ir socialinio draudimo įmokoms – 485,8 tūkst. Lt teismo panaudotų valstybės biudžeto asignavimų teisėtumo.

⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-06-24 nutarimas Nr. 666 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų teisėjų, prokuratūros sistemos ir Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento pareigūnų bei kitų darbuotojų darbo apmokėjimo“ ir 1999-12-28 nutarimas Nr. 1494 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 30 d. nutarimo Nr. 689 „Dėl teisėtvarkos, teisės saugos ir kontrolės institucijų vadovaujančiųjų pareigūnų ir valdininkų darbo apmokėjimo“ dalinio pakeitimo“.

¹⁰ Lietuvos Respublikos teismų įstatymas 96 str. 1 d.

¹¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-06-24 nutarimas Nr. 666 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų teisėjų, prokuratūros sistemos ir Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento pareigūnų bei kitų darbuotojų darbo apmokėjimo“ ir 1999-12-28 nutarimas Nr. 1494 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 30 d. nutarimo Nr. 689 „Dėl teisėtvarkos, teisės saugos ir kontrolės institucijų vadovaujančiųjų pareigūnų ir valdininkų darbo apmokėjimo“ dalinio pakeitimo“.

¹² Įstatymų projektų reg. Nr. XP-3117-XP-3120 aiškinamasis raštas, http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=320851

1.2. Dėl papildomų mokamų kasmetinių atostogų suteikimo teisėjams

Vadovaujantis Teismų įstatymo¹³ 98 straipsnio 2 dalimi, teisėjams iki 2008 m. rugpjūčio 31 d. už teisėjo funkcijų, nurodytų Baudžiamojo proceso kodekse, Civilinio proceso kodekse bei kituose įstatymuose, atlikimą po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis galėjo būti kompensuojama suteikiant iki 14 kalendorinių dienų papildomų mokamų kasmetinių atostogų. Šių atostogų suteikimo tvarka buvo nustatyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu¹⁴ patvirtintoje Papildomų mokamų kasmetinių atostogų teisėjams suteikimo tvarkoje.

Teisme 2008 metais darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose buvo žymimas tik teisėjų budėjimas (4 valandos už 1 budėjimo dieną).

Teisme teisėjams už procesinių veiksmų atlikimą 2008 metais poilsio ir švenčių dienomis pagal teismo administracijos nustatytą grafiką (toliau - budėjimas) buvo suteiktos papildomos atostogos, už kurias iš viso sumokėta 14,2 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų.

Audito metu nustatyta atvejų, kai:

- suteikiant papildomas mokamas kasmetines atostogas teisėjams už budėjimus buvo nesilaikoma Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu¹⁵ patvirtintos Papildomų mokamų kasmetinių atostogų teisėjams suteikimo tvarkos 4 ir 7 punktų nuostatų, nes viena atostogų diena vykdant teisėjo pareigas buvo suteikiama už 4 poilsio ir švenčių dienomis dirbtas valandas. Vadovaujantis minėtais punktais viena papildomų mokamų atostogų diena turėjo būti suteikiama už 8 valandas, dirbtas poilsio ir švenčių dienomis;

- teisėjams 2008 m. spalio ir gruodžio mėnesiais buvo suteiktos papildomos mokamos kasmetinės atostogos už budėjimus rugsėjo, spalio, lapkričio mėnesiais (apskaičiuota 1,7 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų), atsižvelgiant į Teisėjų tarybos nutarimą¹⁶, kuriame apylinkių teismams rekomenduota taikyti Papildomų mokamų kasmetinių atostogų teisėjams suteikimo tvarką¹⁷, neviršijant Teismų įstatyme¹⁸ nustatyto 56 kalendorinių dienų termino.

Pažymėtina, kad nuo 2008 m. rugsėjo 1 d. Teismų įstatymas¹⁹ teisėjams jau nenumatė papildomų mokamų kasmetinių atostogų suteikimo už pareigų vykdymą po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis, todėl naujos ir papildomos atostogos teisėjams vadovaujantis minėtu Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu²⁰, kuris buvo priimtas Teismų įstatymo²¹ 98 straipsnio 2 dalies nuostatomis įgyvendinti, negalėjo būti suteiktos.

¹³ 2002-01-24 Lietuvos Respublikos teismų įstatymas Nr. IX-732 redakcija.

¹⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimas Nr. 828.

¹⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimas Nr. 828.

¹⁶ Teisėjų tarybos 2008-09-12 nutarimas Nr. 13P-153-(7.1.2).

¹⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimas Nr. 828.

¹⁸ Lietuvos Respublikos teismų įstatymas 98 str. 1 d.

¹⁹ Ten pat 98 straipsnis (2008-07-03 įstatymas Nr. X-1685 redakcija).

²⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimas Nr. 828.

²¹ Lietuvos Respublikos teismų įstatymas (2002-01-24 įstatymo Nr. IX-732 redakcija).

Nesilaikant teisės aktų nuostatų, teisme 14,2 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų panaudota apmokant teisėjams už papildomas mokamas kasmetines atostogas (už budėjimus).

1.3. Dėl vienkartinių priemokų skyrimo teisėjams

Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 straipsnyje nustatyta, kad bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjams metų pabaigoje už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis atliekant teisėjo funkcijas, nurodytas Baudžiamojo proceso kodekse, Civilinio proceso kodekse bei kituose įstatymuose, išmokama ne didesnė kaip pareiginės algos dydžio vienkartinė priemoka. Šiame straipsnyje nurodytų priemokų dydžių nustatymo ir išmokėjimo sąlygas ir tvarką pavesta nustatyti Teisėjų tarybai. Pagal Teisėjų tarybos nutarimu²² patvirtinto Vienkartinės priemokos teisėjams nustatymo ir išmokėjimo sąlygų bei tvarkos aprašo 2008 metams 5 punktą nuostatas, vienkartinė priemoka teisėjams išmokama, jei teisėjai dėl darbo krūvio teisme dirba po darbo valandų, poilsio ar švenčių dienomis, jei dėl procesinių veiksmų atlikimo teisėjai dirba poilsio ir švenčių dienomis pagal teismo administracijos nustatytą grafiką, jei po darbo valandų, poilsio ar švenčių dienomis dalyvauja teismų savivaldos institucijų darbe ar atlieka šių institucijų pavestas užduotis, taip pat vykdant teismų administracinės veiklos priežiūros funkcijas bei tais atvejais, kai kalendoriniais metais teisme dirbo mažiau teisėjų, nei nustatyta teisėjų etatų sąrašė.

Teismo pirmininkas, vadovaudamasis Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 str., 2008 m. gruodžio 8 d. įsakymu Nr. P-148 ir P-149 paskyrė 21 teisėjui pareiginės algos dydžio vienkartinę priemoką ir 7 teisėjams vienkartinę priemoką, kurių dydis proporcingas teisėjų dirbtam laikui teisme. Šiuose įsakymuose nurodyta, kad vienkartinės priemokos skiriamos už darbo laikotarpį nuo 2007 m. gruodžio 1d. iki 2008 m. lapkričio 31 d., nes kalendoriniais metais teisme dirbo mažiau teisėjų, nei nustatyta teisėjų etatų sąrašė, kad teisėjai dirbo viršvalandinį darbą, poilsio ar švenčių dienomis atliko teisėjų funkcijas, numatytas Baudžiamojo proceso, Civilinio proceso kodeksuose (t.y. už budėjimus) ir kituose įstatymuose. Šioms priemokoms teisme panaudota 168 713 Lt, o nuo jų apskaičiuotoms socialinio draudimo įmokoms – 52 267 Lt valstybės biudžeto asignavimų.

Teismo pirmininko aiškinimu, dėl padidėjusio darbo krūvio ir laisvų etatų, teisėjams teko priimti procesinius sprendimus ir rašyti procesinius dokumentus po darbo valandų ar savaitgaliais.

Kaip minėta, 2008 metais teismo darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose buvo žymimas tik teisėjų budėjimas (4 valandos už 1 budėjimo dieną). Kito teisėjų dirbto laiko po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis apskaitą iki 2008 m. rugsėjo 1 d. teismas vedė ne darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose, o kituose vidaus dokumentuose: teisėjai pildė prašymus leisti vykdyti pareigas po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis, šiuose prašymuose buvo nurodomi atliekami darbai ir

²² Teisėjų tarybos 2008-12-05 nutarimas Nr. 13P-211-(7.1.2).

dirbtų valandų skaičius. Pažymėtina, kad nuo 2008 rugsėjo 1 d. teismas viršvalandinio darbo, darbo poilsio ir švenčių dienomis apskaitos nevedė.

Atkreiptinas dėmesys, į tai, kad teisėjų viršvalandinio darbo, darbo poilsio ir švenčių dienomis apskaita, kai pagal Teismų įstatymą²³ iki 2008 m. rugpjūčio 31 d. teisėjams buvo numatytos papildomos mokamos kasmetinės atostogos, buvo reglamentuota Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu²⁴ patvirtintoje Papildomų mokamų kasmetinių atostogų teisėjams suteikimo tvarkoje. Lietuvos Respublikos darbo kodekso 147 str. 1 d. nustatyta, kad kiekvieno darbuotojo darbo ir poilsio laiko paskirstymas (kaita) per parą, savaitę ar apskaitinį laikotarpį, taip pat kasdieninio darbo (pamainos) pradžia ir pabaiga nustatoma pagal įmonės, įstaigos, organizacijos darbo tvarkos taisykles. Šio straipsnio 6 d. nustatyta, kad darbuotojų dirbtas darbo laikas žymimas Vyriausybės patvirtintos pavyzdinės formos darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose.

Atsižvelgiant į tai, kad teisme nuo 2008 m. rugsėjo 1 d. nevedama apskaita teisėjų viršvalandinio darbo, darbo poilsio ir švenčių dienomis, atliekant įstatymuose nustatytas teisėjo funkcijas, teismas turėtų sukurti šio darbo laiko apskaitos sistemą, kurios turėtų užtikrinti tikslią kiekvieno teisėjo dirbtų viršvalandžių, darbo laiko poilsio ir švenčių dienomis apskaitą.

1.4. Dėl teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. lapkričio 15 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo

Kaip minėta, 2008 m. lapkričio 15 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, kuris nustatė teisėjų atlyginimų dydžius ir jų skaičiavimo tvarką. Pagal šį įstatymą bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjų atlyginimas susideda iš pareiginės algos ir priedo už ištarnautus Lietuvos valstybei metus. Šiame įstatyme nustatyta, kad teisėjams metų pabaigoje už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis, atliekant įstatymuose numatytas teisėjo funkcijas, Teisėjų tarybos nustatyta tvarka išmokama ne didesnė kaip pareiginės algos dydžio vienkartinė priemoka, išskyrus ataskaitos 1.2 ir 1.3 dalyse nurodytus pastebėjimus dėl vienkartinių priemokų skyrimo, reikšmingų klaidų, neatitikimų ir pažeidimų, apskaičiuojant ir išmokant teisėjų atlyginimą, nenustatyta.

²³ Lietuvos Respublikos teismų įstatymas (2002 m. sausio 24 d. įstatymo Nr. IX-732 redakcija), 98 str. 2 d.

²⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 nutarimas Nr. 828.

2. Dėl valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo

Teisme 2008 m. gruodžio 31 d. buvo užimtos visos 62 valstybės tarnautojų pareigybės.

Teismas 2008 metais panaudojo 2 018,4 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui, iš jų: 305,4 tūkst. Lt priedams, 166,6 tūkst. Lt priemokoms, 33,3 tūkst. Lt vienkartinėms piniginėms išmokoms ir 625,3 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms.

2.1. Dėl valstybės tarnautojų pareiginės algos, priedų ir priemokų

Valstybės tarnybos įstatyme²⁵ nurodyta, kad valstybės tarnautojo darbo užmokestį sudaro pareiginė alga, priedai ir priemokos. Teisme dirbančių valstybės tarnautojų pareigybių lygiai ir kategorijos atitinka Teisėjų tarybos²⁶ nutarimu patvirtintus valstybės tarnautojų pareigybių lygius ir kategorijas. Vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymu²⁷ valstybės tarnautojams gali būti mokami priedai už tarnybos Lietuvos valstybei stažą, už kvalifikacinę klasę arba kvalifikacinę kategoriją ir pareiginės algos dydžio vienkartinis priedas. Teisme 2008 metais valstybės tarnautojams pareiginės algos dydžio vienkartiniai priedai nebuvo skirti. Be to, minėtame įstatyme²⁸ numatyta, kad valstybės tarnautojams gali būti mokamos priemokos už darbą poilsio ir švenčių dienomis ir nakties metu, už darbą kenksmingomis, labai kenksmingomis ir pavojingomis darbo sąlygomis bei už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą ar papildomų užduočių, atliekamų viršijant nustatytą darbo trukmę, atlikimą. 2008 metais valstybės tarnautojams skirtų priemokų suma neviršijo 60 procentų pareiginės algos²⁹, o priemokų ir priedo už kvalifikacinę klasę suma neviršijo 70 procentų pareiginės algos³⁰.

2.2. Dėl vienkartinių piniginių išmokų skyrimo valstybės tarnautojams

Valstybės tarnybos įstatyme³¹ numatyta, kad valstybės tarnautojai gali būti skatinami vienkartinėmis pinigine išmoka Vyriausybės nustatyta tvarka. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu³² patvirtino vienkartinių piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo tvarkos aprašą (toliau – aprašas). 2008 metais teismo valstybės tarnautojams vienkartinės piniginės išmokos buvo skirtos, laikantis patvirtinto aprašo, t. y. vienkartinės piniginės išmokos neviršijo 100 procentų

²⁵ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 1999-07-08 Nr. VIII-1316 (su vėlesniais pakeitimais), 23 str. 1 d.

²⁶ Teisėjų tarybos 2008-06-30 nutarimas Nr. 13P-114-(7.1.2) „Dėl teismuose dirbančių valstybės tarnautojų pareigybių lygių ir kategorijų“.

²⁷ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 1999-07-08 Nr. VIII-1316 (su vėlesniais pakeitimais), 25 str. 1 d. 1, 2, 5 p.

²⁸ Ten pat, 26 str. 1 d. 1, 2 ir 3 p.

²⁹ Ten pat, 26 str. 3 d.

³⁰ Ten pat, 23 str. 2 d.

³¹ Ten pat, 27 str. 2 d. 3 p.

³² Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-07-19 nutarimas Nr. 1167 „Dėl vienkartinių piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

nustatytos valstybės tarnautojo pareiginės algos, jos buvo paskirtos ne daugiau nei kartą per metus tuo pačiu pagrindu (aprašo 2 punkte numatytais atvejais).

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2008 m. gruodžio 15 d. posėdžio protokolu pritarė nuostatai, kad 2008 metais vienkartinės piniginės išmokos valstybės tarnautojams iš valstybės ir savivaldybių institucijos ar įstaigos sutaupyto darbo užmokesčio lėšų nebūtų mokamos.

Teismo pirmininko 2008 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. P-151 valstybės tarnautojams paskirta ir išmokėta 32,3 tūkst. Lt vienkartinių piniginių išmokų.

2.3. Dėl poilsio laiko suteikimo už darbą poilsio ir švenčių dienomis

Teisme 2008 metais poilsio ir švenčių dienomis kartu su teisėjais budėjo ir teismo posėdžių sekretoriai, kuriems už budėjimus buvo suteikiamos laisvos dienos: už 4 val. – 1 laisva diena. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 5 straipsniu ir Lietuvos Respublikos darbo kodekso 155 straipsnio 3 dalimi, už budėjimą posėdžių sekretoriams turėjo būti suteikiamas poilsio laikas tokios pat trukmės, kaip budėjimas teisme (tai yra 4 val.).

Nesilaikant teisės aktų nuostatų, teismo posėdžių sekretoriams už budėjimus buvo suteiktos laisvos dienos, neatsižvelgiant į poilsio ir švenčių dienomis teisme dirbtą laiką.

3. Dėl darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo

Teisme 2008 m. gruodžio 31 d. buvo užimtos visos 41 darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybės.

Teismas 2008 metais panaudojo 734,0 tūkst. Lt asignavimų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui, iš jų: 95 tūkst. Lt priemokoms, 22,6 tūkst. Lt vienkartinėms piniginėms išmokoms ir 227,4 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms.

3.1. Dėl priedų ir priemokų skyrimo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis ir tarnybinių koeficientų nustatymo

Teisme darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, tarnybinių atlyginimų koeficientai nustatyti, pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu³³ patvirtintus tarnybinių atlyginimų koeficientus. Teisme 2008 metais teismo darbuotojams buvo skirti priedai už aukštą kvalifikaciją,

³³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimas Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

skubių, svarbių ar sudėtingų darbų vykdymą ir priemokos už laikinai nesančių darbuotojų funkcijų (pareigų) atlikimą arba papildomų darbų vykdymą. Šių priedų ir priemokų reglamentavimas numatytas minėto nutarimo 5.2 punkte. Pažymėtina, kad 2008 metais teismo darbuotojui skirta priedų ir priemokų suma neviršijo darbuotojui nustatyto tarnybinio atlyginimo dydžio, priedai ir priemokos darbuotojams paskirti ne ilgesniam laikotarpiui kaip iki kalendorinių metų pabaigos.

3.2. Dėl vienkartinių piniginių išmokų skyrimo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis

Darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, 2008 metais vienkartinės piniginės išmokos skirtos laikantis teisės aktų reikalavimų. Pažymėtina, kad po 2008 m. gruodžio 15 d. teismo pirmininko 2008 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. P-151 teismo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį, buvo paskirta ir išmokėta 21,1 tūkst. Lt vienkartinių piniginių išmokų.

4. Dėl vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis

Teismas į valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimą (apskaičiuojant darbo užmokestį už atostogas) 2008 metais neteisingai įtraukė vienkartinės pinigines išmokas. Teismas 2008 metais panaudojo 141,8 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų valstybės tarnautojų ir 75,0 tūkst. Lt – dirbančių pagal darbo sutartis darbuotojų atostogoms apmokėti.

Nustatėme, kad teismas, skaičiuodamas vidutinį darbo užmokestį, neįtraukė teismo pirmininko 2007 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. P-106 paskirtų vienkartinių piniginių išmokų. Taip buvo nesilaikoma Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu³⁴ patvirtinto Darbuotojo ir valstybės tarnautojo vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos aprašo 6.6 punkto, pagal kurį vienkartinės piniginės išmokos į vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimą įtraukiamos imant 1/4 bendros jų sumos per 12 mėnesių, einančių prieš tą mėnesį, už kurį (ar jo dalį) mokamas vidutinis darbo užmokestis ir suma dalijama iš skaičiuojamojo 3 mėnesių laikotarpio darbo dienų (valandų) skaičiaus pagal darbuotojo darbo grafiką. Dėl šios priežasties dalis išmokų už atostogas valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, buvo apskaičiuota neteisingai.

³⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-05-27 nutarimas Nr. 650.

Kadangi skaičiuojant vidutinį darbo užmokestį teisme buvo nesilaikoma Darbuotojo ir valstybės tarnautojo vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarkos aprašo 6.6 punkto, negalėjome patvirtinti už atostogas valstybės tarnautojams ir darbuotojams apskaičiuotos iš viso 216,8 tūkst. Lt darbo užmokesčio sumos tikslumo ir teisingumo.

5. Dėl asignavimų pakeitimo

Teismas, nepakeitęs asignavimų paskirties ir nesuderinęs su Lietuvos Respublikos finansų ministerija, 93,9 tūkst. Lt darbo užmokesčiui skirtų lėšų panaudojo kitoms ekonominės klasifikacijos išlaidoms: 7,7 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms, 76,1 tūkst. Lt prekių ir paslaugų naudojimui ir 10,1 tūkst. Lt socialinėms išmokoms (pašalpoms). Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu³⁵ patvirtintų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 76 ir 77 punktais, teismas galėjo keisti programos sąmatą, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai pateikęs pažymą apie biudžeto asignavimų pakeitimus.

Nesilaikydamas teisės aktų nuostatų, teismas 93,9 tūkst. Lt darbo užmokesčiui skirtų lėšų panaudojo kitoms ekonominės klasifikacijos išlaidoms apmokėti.

Pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymą³⁶ teismo pirmininkas, kaip asignavimų valdytojas, yra atsakingas už jam paskirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimą pagal tikslinę paskirtį, už buhalterinės apskaitos organizavimą ir finansinės atskaitomybės rengimą bei pateikimą pagal įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus, o pagal Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklės³⁷ įstaigos vyriausiasis buhalteris atsako už visų tinkamai įformintų ir apskaitos dokumentais pagrįstų ūkinių įvykių ir ūkinių operacijų įtraukimą į apskaitą, buhalterinių įrašų atitiktį ūkinių įvykių ar ūkinių operacijų turiniui, ūkinių operacijų teisėtumo, lėšų naudojimo teisės aktų nustatyta tvarka bei tinkamo apskaitos dokumentų įforminimo kontrolę ir išankstinę finansų kontrolę, biudžetinės įstaigos finansinės atskaitomybės sudarymą pagal sąskaitų duomenis.

³⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 200-05-14 nutarimas Nr.543.

³⁶ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas 5 str. 1 d. 1 p. ir 7 str. 1 ir 3 p.

³⁷ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005-05-25 įsakymu Nr. 1K-170 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklės, 20 p.

6. Rekomendacijos teismui

1. Imtis priemonių valdyti rizikas, susijusias su darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumu,
2. Sukurti darbo laiko apskaitos sistemą, kurios užtikrintų tikslią kiekvieno teisėjo dirbtų viršvalandžių, darbo laiko poilsio ir švenčių dienomis apskaitą.

3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotoja

Rita Švedienė

3-iojo audito departamento Vilniaus skyriaus vedėja

Aurelija Brukštutė

3-iojo audito departamento Vilniaus skyriaus
valstybinė auditorė

Margarita Mikalauskienė